

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

katedra občanského práva

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

oponent

POSUDEK

diplomové práce Michaly Heinrichové

„Zajišťovací a uhrazovací funkce zástavního práva“

Problematika zástavního práva se jako téma diplomové práce nevyskytuje často. Když k tomu přece jen dojde, hrozí riziko, že autorka či autor látku nezvládne. Jde totiž o materií obtížnou ke zpracování i pro zkušeného odborníka, natož pro studenta. To platí dvojnásob v podmínkách nové právní úpravy, která (jako mnohé v novém občanském zákoníku) není právě ideální. A může to platit trojnásob, když se jako předmět zpracování nezvolí celá úprava zástavního práva, ale jen její část, například funkce tohoto právního institutu. Hrozí tak nebezpečí jednak intelektuálního nepochopení všech relevantních otázek, které se kladou ke zpracování, a jednak tvůrčího nezdaru při tomto zpracování. Lze tedy ocenit případy, kdy se uvedená nebezpečí nenaplní. Abych čtenáře (zejména toho jednoho, ne-li jediného) dlouho „nenapínal“, již úvodem konstatuji, že v případě předložené práce byla látka intelektuálně zvládnuta v podstatě bezzbytku a z tvůrčího hlediska pak ve značné míře.

Jako zásadně rozumné je možné označit základní rozdělení práce. Ta, po vyjasnění základních pojmů, podává předně historický pohled na vývoj právní úpravy zástavního práva. Poté je pozornost věnována zajišťovací funkci zástavního práva, aby nejrozsáhlejší pasáž práce objasnila uhrazovací funkci tohoto práva. Vzdor tomuto správnému východisku lze mít při bližším pohledu právě k systematické a proporcím jednotlivých částí práce dvě výhrady obecného charakteru. Za první, historické výklady, jakkoli správný základ pro diplomovou práci, jsou na jedné straně příliš krátké, aby mohly přinést něco objektivního a na druhé straně naopak příliš obsáhlé, aby mohly sloužit jen jako ilustrativní pozadí pro to, co být zpracováno skutečně má. Za druhé, pod rubriku zajišťovací funkce a zejména pod rubriku uhrazovací funkce se nejednou násilně podřazuje leccos, co pod tyto rubriky nepatří. To neznamená, že to má být opomenuto, zpracováno to však má být samostatně.

Těmito výtkami není dotčeno, že zkoumané otázky jsou zpracovány se zřejmou znalostí věci a někdy až s překvapivým přehledem (zejména pokud jde o centrální pasáž věnovanou uhrazovací funkci zástavního práva). Pozitivní též je, že se autorka neomezuje na pouhé opisování toho, co již napsáno bylo, ale že k řešeným problémům dokáže zaujmout i své stanovisko. Tím spíše zamrzí některé formální vady práce. Celou práci například prolíná obrat propadlé zástavy, ač požíváme termín zástava propadná, s prameny, z nichž se čerpá a jejichž rozsah je jinak přinejmenším velmi uspokojivý, se ne vždy pracuje tak, jak se má (zejména když se zapomene na jejich citaci). Zdaleka ne vždy bez kazu je též jazykový projev autorky, v souvislosti s nímž snad lze doufat, že představuje výsledek překlepů a nikoli neznalosti.

Jsem-li poměrně rozsáhle kritický na obecné úrovni, naopak relativně velmi málo připomínek mám v jednotlivostech; jde přitom často o připomínky, které se nedotýkají merita práce. Tak pojmu „obligační dlužník“ se dávala přednost již dlouhá desetiletí předtím, než o něm začal psát prof. Fiala (str. 2). Digesta nebyla zákoníkem (str. 6) a ABGB nevešel „v platnost“ v r. 1812 (str. 10). Vlastnictví společenských organizací se v našem právu objevuje podstatně později než v roce 1950 (str. 12) a bipartice zákoníků (tvrzená na str. 15) byla od počátku tripartitní s tím, že zákoník mezinárodního obchodu byl dokonce nejdříve schváleným ze tří zákoníků. V roce 1964 jsme neměli komunistickou, nýbrž jen socialistickou ekonomiku (str. 16) a v devadesátých letech jsme nedělali rozdíl (stejně jako jej neděláme ani dnes) mezi ustálenou soudní praxí a judikaturou (str. 17). Zástavní věřitel patrně nemůže vstoupit do práv obligačního věřitele a zakázáno je ujednat si nikoli možnost, nýbrž nemožnost vyplatit zástavu (jak by vyplývalo patrně z překlepů na str. 22 a 16).

Přes všechny uvedené kritické poznámky by v žádném případě nebylo správné hodnotit posuzovanou diplomovou práci negativně. Naopak, práce je svědectvím, že si autorka v souvislosti s jejím sepsáním osvojila rozsáhlé poznatky o zkoumané problematice, že prokázala schopnost se v těchto poznatcích bezpečně orientovat a adekvátním způsobem je též prezentovat. Předloženou diplomovou práci tudíž hodnotím kladně a doporučuji, aby byla připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 7. května 2016

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

